

Havarikommissionen

Dansk Epilepsiforening er via forskellige danske medier blevet opmærksom på Havarikommissionens rapport: **HCLU510-2011-14** vedr. en passagerflyvning fra Kabul, Afghanistan, til København med planlagt mellemlanding i Trabzon, Tyrkiet.

Efter gennemlæsning af rapporten er vi nødt til at påpege uhensigtsmæssig og utidssvarende anvendelse af begreber, som sættes i relation til diagnosen epilepsi. Specifikt er der tale om forældet og tilnærmelsesvis fordomsfuld omtale af epileptiske anfald i det af Havarikommissionen anvendte bilag A.

Konkret autoriserer Havarikommissionen ved henvisning til bilag A begreberne:

1) "Grand mal"; 2) "Ligfald" og 3) "Krampepind". Disse begreber er både fagligt forældede og unuancerede samt fordomsfulde grænsende til det stigmatiserende overfor mennesker med epilepsi.

"Grand mal" er et forældet klinisk begreb for det, som i nutidig terminologi hedder tonisk-klonisk generaliserede anfald. Der er tale om et specifikt, selvstændigt epileptisk anfaldsfænomen, blandt adskillige forskellige anfaldsfænomener. Begrebet anvendes ikke længere i klinisk praksis, idet det er for lidt specifikt og ikke bidrager til den nuancerede forståelse af det konkrete anfald, som en evt. efterfølgende epileptologisk udredning vil kræve. Begrebet "grand mal" er derfor afskaffet i faglig og almindelig sproglig brug, hvorfor det er uheldigt, at Havarikommissionen genintroducerer det.

"Ligfald" er et begreb, som ikke har været anvendt om epilepsi siden det 19. århundrede. Det knytter sig til samme gruppe af anfaldsfænomener som begrebet "Grand mal", og karakteriserer således kun en af flere undergrupper af epileptiske anfald. At anvende et så forældet begreb, der i sine konnotationer sammenligner epilepsipatienten med et afsjælet legeme, finder vi direkte anstødeligt. Begrebet ligger så langt fra den nuancerede og empatiske forståelse af epilepsi, som burde være en selvfølge i det 21. århundrede, at vi dybt forundres over at se det i en rapport fra en dansk myndighed.

At Havarikommissionen finder det formålstjenligt at anvende bilagsmateriale, der omtaler en "krampepind" er nærmest ufrivilligt komisk. Hvorledes det kan have interesse for Havarikommissionen at fremhæve tidligere tider forkerte praksis ved førstehjælp under epileptiske krampeanfald, er os en gåde. At Havarikommissionen tilmed finder nytte i begrebet "krampepind", som næppe har været anvendt siden Kejser Cæsar i det gamle Rom havde sine epileptiske anfald, bidrager blot til vores almindelige forundring.

Tilbage står for os to klare pointer:

- 1) Havarikommissionen bør være mere kildekritisk i sin indhentning af faglige input, hvor man til sit arbejde i øvrigt mangler indsigt. Bilag A er således en tekst hentet fra et forholdsvis tilfældigt internetmedie. Den aktuelle tekst er således 15 år gammel. Imidlertid kan tekstens alder alene ikke forklare det fagligt set noget tvivlsomme indhold – at det pågældende medie ikke er opdateret på sin faglighed burde have vakt Havarikommissionens opmærksomhed, og et betydeligt mere

opdateret fagligt materiale burde have været indhentet - f.eks. fra Dansk Epilepsiselskab eller fra Dansk Epilepsiforening.

- 2) Ved anvendelse af disse begreber, og ved (muligvis utilsigtet) udbredelse af disse begreber i danske dagblade og internetmedier bidrager Havarikommisionen til fastholdelse af fejlagtige opfattelser af epilepsi i den brede befolkning, hvilket er til skade for de ca. 55.000 dansker, som dagligt lever med sygdommen. De, der lever med epilepsi, har brug for, at den brede befolkning har en korrekt opfattelse af, hvad epilepsi er, og hvordan man skal forholde sig, hvis man er vidne til et epileptisk anfald. Havarikommisionens anvendelse af bilag A bidrager mest af alt til det modsatte.

Dansk Epilepsiforening imødeser Havarikommisionens svar på vores kritik, idet vi forventer medhold, og at Havarikommisionen fremover foretager et grundigere og mindre lemfældigt valg af baggrundsoplysninger vedr. epilepsi, dersom dette skulle blive aktuelt.

Med venlig hilsen

René Bøgh-Larsen
Direktør